

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА МАЙБУТНІ ПЕРСПЕКТИВИ

INNOVATION AND INVESTMENT PROCESSES IN UKRAINE: CURRENT REALITIES AND FUTURE PROSPECTS

УДК 338.242(045)

DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct82-34>

Пермінова С.О.

к.пед.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту
підприємств,
Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського

Ситник Н.І.

к.біол.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту
підприємств,
Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського

Чуприна М.О.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту
підприємств,
Київський політехнічний інститут імені
Ігоря Сікорського

Perminova Svitlana

Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

Sytnik Natalia

Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

Chuprina Margaryta

Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

Постановка проблеми. Сучасна Україна без якісного прискорення інноваційних процесів не зможе відновлюватись після значних втрат і руйнувань та перейти в траєкторію стабілізації й економічного зростання. Попри всі складнощі, виклики та ризики, вітчизняні компанії демонструють стійкість і стабільність у створенні нових технологічних напрямів та інноваційних розробок, що формує імідж українського бізнесу як надійного партнера на міжнародному рівні. Іноземні інвестори вбачають великий потенціал в розвитку Military-tech та кібербезпеки, оскільки ці напрямки є пріоритетними сьогодні та будуть затребувані в майбутньому. Володіючи потужним інтелектуальним потенціалом, цікавими технологічними розробками, ресурсною базою, країна має всі шанси для швидкого зростання. Однак, для досягнення високого рівня інноваційності держава має

В статті проаналізовано процеси інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності в Україні під час повномасштабного вторгнення. Визначені основні завдання держави в удосконаленні нормативно-правового забезпечення підприємництва, фінансової підтримки та акумулювання капіталу західних донорів для підтримки вітчизняних інноваційних проєктів. Систематизовано основні проблеми та виклики, які негативно впливають на інвестиційні процеси. Окреслені важливі напрями діяльності та завдання держави щодо: ліквідації адміністративних бар'єрів для відкриття компаній; розширення різноманітних програм, грантів і податкових пільг для підприємців, які займаються інноваційними розробками; формування спеціального податкового та економічного простору для залучення інвестицій в технологічну індустрію; створення максимально привабливих умов для іноземного інвестора; підвищення рівня освіти у сферах технологій та інженерії. Зроблено акцент на важливості формування державної стратегії, спрямованої на швидкі зміни та ефективні реформи, яка б забезпечила інноваційний розвиток економіки.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інвестиційні процеси, механізми стимулювання, міжнародне співробітництво.

The article analyses the processes of investment support for innovation in Ukraine during the full-scale invasion. The main tasks of Ukraine, together with international partners, are to improve the regulatory framework to promote entrepreneurship; financial support in the form of grants, subsidies, venture capital investments; non-financial assistance in providing access to international markets, mentoring, training programmes; and accumulation of capital from Western donors to support domestic innovation projects. The author systematises the main problems and challenges that affect the attraction of foreign investors, namely: war-related risks; corruption risks; economic instability; currency fluctuations; inflation; imperfect judicial system; complex and expensive logistics; specifics of the domestic market that distinguish it from European approaches; insufficient experience of Ukrainian start-ups in expanding foreign markets; lack of compliance of attractive defence start-ups with international standards and criteria. By studying the legal regime and instruments of influence on the intensification of investment in the development of innovation, the author analyses the government's actions to reduce the negative factors affecting innovation development, namely: insurance of investment risks through the Export Credit Agency of Ukraine and cooperation with international institutions in this area; provision of loans, tax benefits and incentives to attract investment in priority sectors. The author outlines important areas of activity and tasks of the state to eliminate administrative barriers to starting a company; expanding various programmes, grants and tax benefits for entrepreneurs engaged in innovative developments; creating a special tax and economic space to attract investment in the technology industry; creating the most attractive conditions for foreign business; and improving the level of education in the fields of technology, engineering and mathematics, which can become the foundation for the development of innovations. The author emphasises the importance of formulating a state strategy aimed at rapid changes and effective reforms that would ensure innovative economic development.

Keywords: innovative development, investment processes, incentive mechanisms, international cooperation.

інвестувати значні ресурси в науку, освіту, дослідження, інноваційні проєкти, а також створювати сприятливі умови для активного залучення вітчизняного та міжнародного капіталу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження проблеми свідчить, що в зв'язку із серйозними викликами для країни та необхідністю інвестиційної підтримки інновацій даний напрям займає важливе місце в працях вітчизняних науковців, зокрема, в роботах: Ковель П. [1], Носової О. [2], Лимонова Е. [3], Кривов'язюк І. [4], Подцерковного О. [5], Левицького В., Радинського С. [6], Пермінової С., Ситник Н., Чуприни М. [7], досліджується інноваційний розвиток вітчизняної економіки в контексті прямих іноземних інвестицій від транснаціональних корпорацій; аналізуються надходження міжнародних інституцій в Україні; розкриваються особливості нормативно-правового

забезпечення інноваційної та інвестиційної діяльності підприємств; розглядається інвестування інноваційної діяльності промислових підприємств в умовах кризи; висвітлюється правове стимулювання інвестицій у воєнний час; аналізуються тенденції та перспективи розвитку інноваційної діяльності в сучасній Україні; порушуються питання механізмів удосконалення інноваційно-інвестиційної діяльності в період післявоєнної відбудови країни.

Невирішені питання. Позитивні процеси, які сьогодні відбуваються в інноваційному напрямі і які наближають нашу перемогу, пов'язані в значній мірі з фінансовою підтримкою. Тому досягнення ефективного результату від інноваційної діяльності потребує відповідного нормативно-правового забезпечення та сприятливого інвестиційного клімату в країні для залучення значних інвестицій у вітчизняні розробки, що актуалізує дослідження інноваційно-інвестиційних процесів в Україні.

Постановка завдання. Ціллю даної статті є дослідження сучасних процесів, які відбуваються в країні в напрямі інвестиційної підтримки інноваційних проєктів, що зумовило наступні завдання: здійснити аналіз внутрішніх та зовнішніх інвестицій в інноваційну діяльність; вивчити проблемні аспекти та перешкоди, що заважають іноземному інвестору; розглянути державні фінансові інструменти та механізми страхування ризиків і стимулювання інвестиційної активності.

Виклад основного матеріалу дослідження. В періоді великих випробувань для країни, інновації є основою розвитку та економічного відродження, оскільки сьогодні недостатньо згенерувати ідею та розробити новий продукт. Впровадження інновацій в промисловий цикл підприємства та подальша їх комерціалізація потребують значних фінансових вкладень. Зазвичай, важливу роль у підтримці інноваційної діяльності відіграє держава, особливо для фінансування пріоритетних і перспективних галузей на стадії прикладних і фундаментальних досліджень. Однак, війна принесла колосальні збитки, які з кожним днем

збільшуються. За експертною оцінкою Світового банку для відбудови зруйнованої інфраструктури України протягом десяти років знадобиться близько 500 млрд дол. Віднайти таку суму, яка кратно перевищує національний ВВП буде доволі складно. Тому великі сподівання покладаються на приватний капітал. Наразі спостерігається позитивна тенденція фінансової підтримки інноваційних розробок як з боку національних компаній, так і зарубіжних фірм, не дивлячись на активні військові дії (табл. 1).

За даними Національного банку України обсяг прямих іноземних інвестицій у 2023 році оцінено у 2,9 млрд дол. США (у тому числі реінвестування доходів – 2,3 млрд дол. США).

Загалом, за період 2022–2024 рр. компанії-члени Європейської бізнес-асоціації інвестували в середньому 3–8 млн дол. Від зовнішніх інвесторів тільки в 2023 році надійшло 4,25 млрд дол, що перевершує вкладення в мирні часи і свідчить про зацікавленість зарубіжних інвесторів. Значні внески було зроблено у резервні джерела енергії, у відновлення об'єктів, які постраждали. В перспективі планують тісну співпрацю виробники зброї, зокрема німецький концерн Rheinmetall домовляється про зведення чотирьох заводів із виробництва снарядів, військової техніки та засобів ППО, а Baykar та Quantum-Systems заявили про наміри будувати в Україні потужності з виробництва безпілотників [9].

Станом на кінець першого кварталу 2024 р. обсяг прямих іноземних інвестицій у вітчизняну економіку склав 55786,6 млн дол. Основними країнами-інвесторами виступили Кіпр, Нідерланди, Швейцарія, Великобританія, Німеччина, Франція, Австрія.

Перспективним об'єктом інвестування залишається ринок стартапів, який демонструє позитивну динаміку з 2022 р. в напрямі інновацій у військових технологіях. Навесні 2023 р. запрацював кластер Brave1, об'єднавши близько 800 проєктів, що розробляють системи ураження. Кілька з них після проведення експертизи та оцінювання Міністерством обороти і Генштабом отримали держзамовлення та допущені до використання ЗСУ [10].

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування у 2023 р. (тис. грн)

	Січень/березень	Січень/червень	Січень/вересень	Січень/грудень
Усього у тому числі за рахунок:	64610119	149157408	247573521	395450014
коштів державного бюджету	2992958	6639443	14922260	38994634
коштів місцевих бюджетів	2539534	6843368	12728317	28554230
власних коштів підприємств та організацій	50938975	118491378	191305233	285674884
кредитів банків та інших позик	2162983	4529280	7859852	11649129
коштів інвесторів-нерезидентів	45901	192792	207048	290257
коштів населення на будівництво житла	4355883	9165244	15196771	21788763
інших джерел фінансування	1573885	3295903	5354040	8498117

Джерело: складено автором на основі [8]

Український фонд стартапів також запустив спеціальну програму фінансування інноваційних проєктів у галузі military-tech, яка включає кілька напрямів: оборона, відновлення інфраструктури, кібербезпека, освіта та медицина, що мало позитивний вплив на виробничі потужності галузі і забезпечило виробництво рекордної кількості дронів (більше 1 млн) за рік. Загалом, за інформацією від Міністерства оборони, за 9 місяців поточного року було кодифіковано і допущено до експлуатації понад 900 нових зразків озброєння та військової техніки, 600 з них – це розробки вітчизняних винахідників. Також фонд акумулює капітал західних інвесторів і у формі грантів фінансує вітчизняні стартапи. Завдячуючи роботі Фонду розвитку інновацій при Міністерстві цифрової трансформації України, який сьогодні підтримує military-tech проєкти для забезпечення обороноздатності держави, проінвестовано більше 250 стартапів.

Активну діяльність в напрямі підтримки вітчизняних стартапів здійснює Українська асоціація венчурного капіталу (UVCA), надаючи фінансову підтримку, професійні консультації, доступ до міжнародних мереж, допомагає налагоджувати тісні взаємозв'язки з міжнародними інвесторами. Ще одна вітчизняна асоціація IT-Ukraine в межах програми POPCORP забезпечує навчання стартаперів та здійснює активний пошук вітчизняних і зарубіжних інвесторів.

До цих процесів підключились і відомі міжнародні компанії, зокрема Google створив фонд фінансової підтримки український стартапів на 5 млн дол. Естонський бізнес-акселератор Startup Wise Guys активно підтримує українські проєкти програмами навчання, менторством та доступом до міжнародних ринків. Американський венчурний фонд Blue&Yellow Heritage Fund разом з венчурною компанією ffVC акумулювали 50 млн доларів для підтримки український підприємств і стартапів. Ще в 2023 р. розпочав діяльність Європейський інститут інновацій і технологій, який активно працює з вітчизняними проєктами в галузях енергетики та креативних індустрій. В межах програми Seeds of Bravery Європейська інноваційна рада прийняла рішення про виділення 20 млн євро для підтримки стартапів в Україні. Значний інтерес для міжнародного венчурного капіталу становлять також інноваційні проєкти в галузі штучного інтелекту, EdTech та B2B SaaS рішень [11].

В 2024 р. у порівнянні з попередніми двома роками намітився прогрес в процесі іноземного інвестування, до якого були залучені шість фондів з міжнародним капіталом, що співпрацюють з вітчизняними дефенстек-компаніями, а саме: D3, Green Flag, MITS, Freedom Fund, Double Tap Investment, Darkstar. Міжнародна спільнота, активно підтримуючи українські інноваційні проєкти у формі грантів, інвестицій, доступу до західних ринків, юридичних консультацій, допомоги у фандрейзингу, наставництва, коучингу,

проводячи тренінги, вебінари, заходи з пошуку бізнес-партнерів, започатковуючи навчальні програми, робить значний вклад у розвиток підприємництва та інновацій в складний для країни час. Особливий інтерес інвесторів спостерігається до інноваційних розробок в авіаційній, космічній, оборонній промисловостях, секторах морської відновлюваної енергетики, зеленої та цифрової трансформації.

Однак представники цих фондів констатують, що міжнародні інвестори віддають перевагу стартапам, які мають не українську реєстрацію, оскільки умови прямого інвестування в нашу країну потребують удосконалення. Це пов'язано із: логістичними бар'єрами, оскільки значна кількість інвесторів відмовляються від онлайн-перемовин і віддають перевагу живим контактам; специфікою українського ринку, який відрізняється від західного; відсутністю досвіду вітчизняних стартаперів у веденні бізнесу за кордоном; недостатнім рівнем володіння англійською мовою серед вітчизняних оборонних стартапів; невідповідністю індустрії Defence Tech міжнародним критеріям ESG щодо впливу бізнесу на екологію, суспільство та якість управління компаніями [12].

Також серйозною перешкодою залишаються: високий рівень корупції в країні, що підриває довіру інвесторів і впевненість в ефективному розвитку інноваційних проєктів; економічна нестабільність, яка пов'язана з інфляцією, коливаннями валютного курсу, зниженням ВВП; ускладнення логістики та збільшення витрат на ведення бізнесу в результаті зруйнованої інфраструктури; недосконала судова система, що створює ризики в захисті інтелектуальної власності та невиконанні контрактів.

Незважаючи на війну, уряд здійснює певні кроки, які дещо покращують ситуацію, а саме: створено нові органи для відстеження фінансових потоків та контролю їх використання; через суди та ЗМІ бізнес також отримує додаткові інструменти захисту, у разі порушення прав; запроваджуються механізми державних гарантій для іноземних інвесторів; відбувається поступове відновлення інфраструктури і покращення логістики; держава надає кредити та податкові пільги для інвестицій у пріоритетні галузі.

Для ефективної співпраці є потреба в удосконаленні фінансових інструментів та механізмів страхування ризиків інвестування. Україна має вже певні зрушення в цих напрямках: напрацьовано законопроект, який передбачає страхування інвестицій через Експортно-кредитну агенцію; ще в 2023 р. розпочав роботу Національний хаб інтелектуальної власності та інновацій (IP&I Hub), який надає послуги у реєстрації прав на об'єкти ІВ та здійснює супровід виведення інноваційного продукту на ринок.

Активна співпраця відбувається також з міжнародними партнерами, зокрема: Американська корпорація розвитку US DFC пропонує страхувати як міжнародні, так і вітчизняні інвестиції, що йдуть в Україну; підрозділ Світового банку MIGA надав

контракт на суму 40 млн дол, і планує далі продовжувати створювати пул страхування; кілька міжнародних інституцій (DFC та MIGA) вже сьогодні страхують військові ризики; Європейський банк реконструкції та розвитку розпочав програму страхування ризиків для товарів у транзиті; починає відновлюватись співпраця з Міністерством економіки Німеччини, яке планує страхувати німецькі інвестиції в Україні, а також ведуться перемовини з Італійською експортно-кредитною агенцією SACE, яка готова розглядати подібні проекти.

Тому гарним прикладом для інвесторів є активна фінансова підтримка вітчизняної економіки європейськими фондами, банківськими та кредитними установами. В перспективі Україна планує поглиблювати співпрацю з міжнародними партнерами, створюючи максимально сприятливі умови для інвесторів. Уже сьогодні підписано Меморандум про розробку аналітичного матеріалу зі створення інвестиційних механізмів для відкриття фонду імпорту-інвестування, який має об'єднати державний, приватний та донорський капітали для підтримки малого і середнього бізнесу. Продовжується співпраця з Міжнародною торговою палатою, яка об'єднує кілька мільйонів компаній, і серед членів якої популяризується інвестиційна привабливість України. Тісні стосунки налагоджені з аналітичною агенцією в США (CSIS), з якою проводяться перемовини щодо залучення приватного капіталу в Україну та створення інвестиційного пулу для фінансування інноваційних проектів [13].

Міністерство цифрової трансформації України веде перемовини із глобальною платформою Plug&Play Tech Center, яка об'єднує стартапи, інвесторів та світові компанії-гіганти на посівних стадіях розвитку інноваційних проектів, що в перспективі дозволить вітчизняним стартапам долучитися до можливостей цієї платформи. Також заплановано запуск eРезидентства для залучення IT-фахівців із всього світу та ведення онлайн-бізнесу в Україні. В квітня 2024 р. почала роботу європейська програма мобілізації інвестицій для відновлення нашої держави Ukraine Investment Framework (UIF). Обсяг фінансування становить 9,3 млрд євро та в перспективі отримання до 2027 рр. 50 млрд євро.

Для реалізації цих планів українській владі необхідно реформувати судову систему, правоохоронні органи, податкову та митну служби, впровадити дієві інструменти боротьби з корупцією, відшліфувати механізми захисту інтелектуальної власності, оскільки міжнародний інвестор потребує чітких і прозорих правил ведення бізнесу. Вже певні зрушення у цьому напрямі відбуваються. В березні 2024 р. Урядом представлено план реформ, реалізація яких стане умовою фінансової підтримки з боку ЄС до 2027 р. Ці реформи стосуються поліпшення регуляторного середовища, доступу бізнесу до міжнародних фінансів та ринків, гармонізацію вітчизняного законодавства до європейський стандартів.

Міністерство економіки представило проект Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період 2024-2027рр., яка передбачає системну підтримку і створення умов для інноваційного розвитку підприємництва та усунення перешкод з боку держави [14].

Висновки. Найважливішою складовою економічного забезпечення інноваційної діяльності є її фінансова підтримка. Попри те, що з кожним роком прослідковується тенденція зростання обсягів інвестицій, фінансування все ж недостатньо для впровадження інноваційних розробок у виробничий процес та їх подальшу комерціалізацію. Оскільки розвиток інновацій пов'язаний в першу чергу з підприємництвом, яке відрізняється динамізмом, гнучкістю та готовністю ризикувати, це робить його провідним катализатором технологічних змін. Тому в рамках єврокластеру Metastars передбачено фінансування малих і середніх підприємств, які працюють в авіаційній, космічній та оборонній промисловостях та в галузях, що з ними пов'язані.

Перспективним напрямом, який може зміцнити лідерські позиції України на європейському ринку є Web3-технології. В останні роки прослідковується активізація технологічного сектору, зростання талановитих IT-фахівців, що, на думку експертів, створює всі умови для формування інноваційної екосистеми. Уже сьогодні за рівнем цифрової трансформації ми випереджаємо європейські країни, особливо в сфері банківських і державних послуг. Однак існує ряд перешкод, які потребують швидкої реакції, а саме: валютні та фінансові обмеження, які спричиняють ризики виконання фінансових зобов'язань; законодавча невизначеність Web3-стартапів, що змушує реєструвати цей бізнес за кордоном; передчасне впровадження у вітчизняне законодавство європейської нормативно-правової бази для криптоактивів та постачальників послуг, які з ними пов'язані (Markets in Crypto-Assets) несе загрозу міграції Web3-стартапів. Тому важливою залишається державна підтримка цієї галузі, що сприятиме залученню інвестицій та розробці новаторських проектів, також внутрішня стабільність в країні, реформування фінансової та судової системи, створення сприятливих умов для інвесторів в напрямі зменшення кількості та обсягів податкових пільг, широке інформування зацікавлених осіб щодо інвестиційних можливостей.

Від того, яку стратегію розвитку обере держава, чи буде в пріоритеті освіта, наука, підприємництво, інновації, людський ресурс, залежатиме наше швидке відновлення та економічний розвиток, а дії уряду щодо ефективного проведення реформ, формування дієвої судової системи, надання податкових пільг та інвестиційних стимулів, спрощення бюрократичних процедур реєстрації та роботи бізнесу створять привабливі умови для інвестора навіть під час війни.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ковель П. М. Аналіз надходження прямих іноземних інвестицій в Україну. URL: https://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-3_0-pages-87_95.pdf (дата звернення: 27.11.2024)
2. Носова О.В. Прямі іноземні інвестиції ТНК як фактор інноваційного розвитку. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Економічна»*. 2021. Вип. 100. С.45-56
3. Лимонова Е.М. Інвестиційна діяльність ТНК в Україні: проблеми і перспективи. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2013. № 3. С. 67–72. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2013/3/EV20133_067-072.pdf (дата звернення: 28.11.2024)
4. Кривов'язюк І.В. Інвестування інноваційної діяльності промислових підприємств в умовах кризи. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. Вип. 9. С. 218–223. URL: <https://philarchive.org/archive/KRYOCZ> (дата звернення: 27.11.2024)
5. Подцерковний О.П. Правове стимулювання інвестицій та інновацій у воєнний час. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 7. С. 177–181. URL: http://lsej.org.ua/7_2023/39.pdf (дата звернення: 28.11.2024)
6. Левицький В., Радинський С. Удосконалення інноваційно-інвестиційної діяльності в період післявоєнної відбудови України: організаційний та нормативно-правовий аспект. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 5(84). С. 151–161. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/84/1223.pdf> (дата звернення: 27.11.2024)
7. Пермінова С.О., Ситник Н.І., Чупріна М.О. Інноваційна діяльність в Україні в період воєнної агресії: тенденції та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3409/3337> (дата звернення: 28.11.2024)
8. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 8.12.2024)
9. Війна – не перешкода. Інвестиції в Україну зростають, але для відновлення замало. Що треба зробити владі? URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/04/25/712862/> (дата звернення: 2.12.2024)
10. Нагорна А. Інвестиції, екзити та бум defense-tech. Що чекає українські стартапи у 2024 році. URL: <https://speka.media/investicii-defense-tech-ukrayinski-startapi-2024-r6m2yo> (дата звернення: 2.12.2024)
11. Карташов П. 2024: нові можливості та прогнози. URL: https://speka.media/investicii-defense-tech-ukrayinski-startapi-2024-r6m2yo?utm_source=google&utm_medium=src&utm_campaign=21107681931&gad_source=1 (дата звернення: 1.12.2024)
12. Що стримує Україну від створення «Кремнівої долини» для Defense Tech. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/foreign-investment-in-defense-tech/> (дата звернення: 10.12.2024)
13. Цівкач С. Український інвестор, як для воєнного стану, працює доволі активно. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/news/17-08-2023/> (дата звернення: 8.12.2024)
14. Інвестиційна діяльність в Україні за 1 квартал 2024 року. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9cb46b66-6285-4f7f-a08e-f45>

0f32f0cb2&title=InvestitsiinaDiiialnistVUkrainiZa1-Kvartal2024-Roku (дата звернення: 11.12.2024)

REFERENCES:

1. Kovel P. M. Analiz nadkhodzhennya pryamykh inozemnykh investytsiy v Ukrainu [Analysis of foreign direct investment inflows to Ukraine]. Available at: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-3_0-pages-87_95.pdf (accessed 27 November 2024)
2. Nosova O.V. (2021). Pryami inozemni investytsiyi TNK yak faktor innovatsiynoho rozvytku. [Foreign direct investment of TNCs as a factor of innovative development]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina. Seriiia "Ekonomichna"*, vol. 100, pp. 45-56. (in Ukraine).
3. Lymonova E.M. (2013) Investytsiyna diyal'nist' TNK v Ukraini: problemy i perspektyvy. [Investment activity of TNCs in Ukraine: problems and prospects]. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu*, no. 3, pp. 67–72. Available at: https://ev.nmu.org.ua/docs/2013/3/EV20133_067-072.pdf (accessed 28 November 2024)
4. Krivovyavyuk I.V. (2014) Investuvannya innovatsiynoyi diyal'nosti promyslovykh pidpryyemstv v umovakh kryzy. [Investing in innovation activities of industrial enterprises in the crisis]. *Aktualni problemy ekonomiky*, vol. 9, pp. 218–223. Available at: <https://philarchive.org/archive/KRYOCZ> (accessed 27 November 2024)
5. Podtserkovnyi O.P. (2023) Podtserkovnyy O.P. Pravove stymulyuvannya investytsiy ta innovatsiy u voyennyi chas. [Legal incentives for investment and innovation in wartime]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, no. 7, pp. 177–181. Available at: http://lsej.org.ua/7_2023/39.pdf (accessed 28 November 2024)
6. Levytskyi V., Radynskyi S. (2023) Udoshkonalennya innovatsiyno-investytsiynoyi diyal'nosti v period pislya-voennoyi vidbudovy Ukrainy: orhanizatsiynny ta normatyvno-pravovyy aspekt. [Improvement of innovation and investment activity in the period of post-war reconstruction of Ukraine: organisational and regulatory aspects]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, no. 5(84), pp. 51–161. Available at: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/84/1223.pdf> (accessed 27 November 2024)
7. Perminova S.O., Sytnyk N.I., Chuprina M.O. (2024) Innovatsiyna diyal'nist' v Ukraini v period voyennoyi ahresiyi: tendentsiyi ta perspektyvy. [Innovative activity in Ukraine during the period of military aggression: trends and prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 59. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3409/3337> (accessed 28 November 2024)
8. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://ukrstat.gov.ua> (accessed 8 December 2024)
9. Viyna – ne pereshkoda. Investytsiyi v Ukrainu zrostayut', ale dlya vidnovlennya zamalo. Shcho treba zrobyty vladi? [War is not an obstacle. Investments in Ukraine are growing, but not enough for recovery. What should the government do?]. Available at: <https://epravda.com.ua/publications/2024/04/25/712862/> (accessed 2 December 2024)

10. Nagorna A. Investytsiyi, ekzyty ta bum defense-tech. Shcho chekaye ukrayins'ki startapy u 2024 rotsi. [Investments, exits and the defence-tech boom. What awaits Ukrainian startups in 2024]. Available at: <https://speka.media/investicii-defense-tech-ukrayinski-startapi-2024-p6m2yo> (accessed 2 December 2024)

11. Kartashov P. 2024: novi mozhlyvosti ta prohnozy. [2024: new opportunities and forecasts]. Available at: https://speka.media/investicii-defense-tech-ukrayinski-startapi-2024-p6m2yo?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=21107681931&gad_source=1 (accessed 1 December 2024)

12. Shcho strymuye Ukrainu vid stvorennya "Kremniyevoyi dolyny" dlya Defense Tech. [What is holding Ukraine

back from creating a 'Silicon Valley' for Defence Tech?]. Available at: <https://dou.ua/lenta/articles/foreign-investment-in-defense-tech/> (accessed 10 December 2024)

13. Tsivkach S. Ukayins'kyy investor, yak dlya voyennoho stanu, pratsyuye dovoli aktyvno. [Ukrainian investors are quite active for martial law]. Available at: <https://ukraineinvest.gov.ua/news/17-08-2023/> (accessed 8 December 2024)

14. Investytsiyna diyal'nist' v Ukraini za 1 kvartal 2024 roku. [Investment activity in Ukraine in Q1 2024]. Available at: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9cb46b66-6285-4f7f-a08e-f450f32f0cb2&title=InvestitsiinaDiialnistVUkrainiZa1-Kvartal2024-Roku> (accessed 11 December 2024)